

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 28.10.2005
KOM(2005) 533 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

RAKENNERAHASTOT 2004 – 16. VUOSIKERTOMUS

{SEC(2005)1348}

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Toteutus vuonna 2004	3
3.	Johdonmukaisuus ja koordinointi	8
4.	Arviointi	9
5.	Valvonta	10
6.	Komissiota avustavat komiteat	12

KOMISSION KERTOMUS

RAKENNERAHASTOT 2004 – 16. VUOSIKERTOMUS

Tämä kertomus esitetään rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1260/1999 45 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tämä on järjestyksessä 16. vuosikertomus, ja se kattaa vuoden 2004 aikaiset rakennerahastotoimet.

Kertomuksen tiedot esitetään yksityiskohtaisemmin komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

1. JOHDANTO

Vuotta 2004 leimasi kolme tärkeää tapahtumaa EU:n ohjelmien nykyvaiheessa: suoritusvarauksen jakaminen, EU-15:n ohjelmien välitarkistus ja unionin laajentuminen, jonka seurauksena käynnistettiin 43 uutta ohjelmaa pääasiassa vähiten kehittyneillä alueilla. Uusille ohjelmille myönnettiin yhteisön tukea yhteensä 24 miljardia euroa (käypinä hintoina) vuosiksi 2004–2006.

Nykyisten ohjelmien ulkopuolella käynnistettiin samaan aikaan neuvottelut koheesiopolitiikan uudesta sääntelykehyksestä kaudella 2007–2013. Komission parlamentille ja neuvostolle tekemien ehdotusten tavoitteena on vakiinnuttaa koheesiopolitiikan asema pääasiallisena budjettivälineenä yhteisön tasolla toteutettaessa kilpailukykyyn liittyvää Lissabonin strategiaa, jonka kolmen tavoitteen saavuttamiseksi on arvioitu tarvittavan talousarviovaroja noin 336,1 miljardia euroa seitsemän vuoden aikana. Nämä tavoitteet ovat *lähentyminen* vähiten kehittyneillä alueilla, *kilpailukyky ja työllisyys* muilla alueilla ja *alueellinen yhteistyö Euroopassa* raja-alueilla.

2. TOTEUTUS VUONNA 2004

2.1. Talousarvion toteuttaminen

2.1.1. Maksusitoumukset

Vuonna 2004 rakennerahastojen käytettävissä oli maksusitoumusmäärärahoja yhteensä 35 353 miljoonaa euroa (32 prosenttia EU:n talousarviosta). Kymmenen uuden jäsenvaltion maksusitoumusmäärärahat olivat 3 812 miljoonaa euroa. Tosiasiallisesti tehtyjen sitoumusten määrä oli yhteensä 35 212 miljoonaa euroa eli käytännössä kaikki käytettävissä olleet sitoumukset toteutuivat (mikä kuvastaa sitoumusten automaattista luonnetta). Kööpenhaminan sopimuksessa EU-10:n ohjelmiin kohdennetut kaikki varat sidottiin.

2.1.2. Maksut

Rakennerahastojen maksut olivat vuonna 2004 kaikkien aikojen suurimmat: yhteensä 31 516 miljoonaa euroa eli 99 prosenttia käytettävissä olleista maksumäärärahoista. Nykyisten ohjelmien toteuttaminen vauhdittuikin merkittävästi ohjelmakauden viidentenä vuotena.

Yhteisön, jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaiset osallistuivat hallinnointiin aktiivisemmin, mikä edesauttaa ohjelmatoteutuksen onnistumista seitsenvuotiskautena 2000–2006.

Tavoitteen 2 kaikki maksumäärärahat käytettiin. Niin ikään tavoitteiden 1 ja 3 sekä yhteisöaloitteiden maksumäärärahat käytettiin lähestulkoon kokonaisuudessaan. KOR:n (tavoite 1 -ohjelmien ulkopuolella) osalta käyttöaste oli 83 prosenttia, mikä osoittaa parannusta edellisten vuosien toteutukseen verrattuna. Toisaalta innovatiivisten toimenpiteiden ja teknisen avun toteutus laski 90 prosentista vuonna 2003 78 prosenttiin vuonna 2004. Eri rahastoista EAKR, EMOTR:n ohjausosasto ja ESR saavuttivat korkeat maksutasot (98–100 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista). KOR:n toteutustaso laski 86 prosentista vuonna 2003 81 prosenttiin vuonna 2004.

Kymmenessä uudessa jäsenvaltiossa vuoden 2004 maksut koostuivat odotetusti suurelta osin ohjelmatoteutuksen helpottamiseen tarkoitettujen käyttövarojen luomiseen tähtäävistä ennakkomaksuista¹. Kokonaismäärä oli 1 550 miljoonaa euroa. Välimaksujen (ainoastaan tavoite 1 -ohjelmat) määrä oli yhteensä 23,7 miljoonaa euroa.

2.1.3. Toteutus jäsenvaltioittain (EU-15)

Toteutuksen vauhdittumisen vuoksi viidestätoista jäsenvaltiosta seitsemän pystyi vuonna 2004 vähentämään absoluuttisesti maksamatta olevia sitoumuksiaan. Tässä suhteessa absoluuttiset vähennykset olivat suurimmat Espanjassa (500 miljoonaa euroa) ja Irlannissa (361 miljoonaa euroa). Kertyneet maksusitoumukset vähenivät niin ikään Tanskassa, Suomessa, Luxemburgissa, Portugalissa ja Ruotsissa. Lähes kolme neljäsosaa kaikista maksuista suoritettiin viidessä jäsenvaltiossa: Espanjassa, Saksassa, Italiassa, Portugalissa ja Kreikassa tässä järjestyksessä. Nämä maat ovatkin EU-15:n koheesiopolitiikan tärkeimmät edunsaajat.

¹ EU-10:n rakennerahasto-ohjelmien ennakkomaksujen määrä oli 16 prosenttia vuosiksi 2004–2006 varatuista 16 miljardin euron kokonaismäärärahoista eli 2,56 miljardia euroa vuosien 2004 (10 %) ja 2005 (6 %) välillä.

2.1.4. "N+2"-säätö²

Kun hyväksyttävää maksupyyntöä ei ollut tehty n+2-säännön mukaisessa määräajassa vuoden 2004 lopussa, vapautettiin varoja, mutta vain vähän suhteessa käytettyihin kokonaisvaroihin. EAKR:n maksusitoumuksia vapautettiin 26 ohjelman osalta noin 56,1 miljoonaa euroa. Useimmat näistä ohjelmista olivat Interreg-ohjelmia, joita on vaikeampi toteuttaa, koska hallintojärjestelyt ovat luonteeltaan kansalliset rajat ylittäviä. Vapautettujen maksusitoumusten määrä oli ainoastaan 0,3 prosenttia EAKR:n vuotuisista sitoumuksista. Määristä saadaan täysi varmuus, kun kyseiset jäsenvaltiot ovat antaneet hyväksyntänsä.

Arviot muiden rakennerahastojen vapautetuista maksusitoumuksista ovat hieman suuremmat: ESR:n osalta 123,5 miljoonaa euroa eli 1,3 prosenttia vuotuisista sitoumuksista, EMOTR:n osalta 44,4 miljoonaa euroa eli 1,5 prosenttia vuotuisista sitoumuksista ja KOR:n osalta 70,2 miljoonaa euroa eli 12,5 prosenttia vuotuisista sitoumuksista.

Kaikkien neljän rakennerahaston osalta vapautettujen maksusitoumusten kokonaismäärän tulisi olla alle yksi prosenttia (noin 0,96 %) vuoden 2002 vuotuisten sitoumusten kokonaismäärästä, mikä osoittaa, että n+2 -säätö täyttää tehtävänsä yhdenmukaistamalla ohjelmien rahoituksen toteuttamista vuosi vuodelta.

2.2. Ohjelmien toteuttaminen

2.2.1. Tavoite 1 ja 2

2.2.1.1. EU-15

Vuoden 2004 merkittävä tapaus oli suoritusvarauksen jakaminen välitarkistuksen jälkeen. Kauden 2000–2006 ohjelmien uutuuden ansiosta jäsenvaltiot pystyivät mukauttamaan ohjelmiaan yleisen sosioekonomisen tilanteen muutoksiin ja työmarkkinoiden muuttuviin olosuhteisiin sekä ottamaan huomioon väliarvioinnin tulokset. Yleisesti ottaen jäsenvaltioille tarjoutui mahdollisuus ottaa paremmin huomioon tarkistetun eurooppalaisen työllisyysstrategian painopistealueet ja Lissabonin tavoitteiden saavuttaminen. Välitarkistuksen perusteella jäsenvaltiot pystyivät myös muuttamaan ohjelmiansa rakennetta, muun muassa yksinkertaistamaan niiden toteuttamista.

² Asetuksen (EY) N:o 1260/1999 31 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan määrittelyn mukaan komissio vapauttaa viran puolesta sen osan maksusitoumuksesta, josta ei ole suoritettu ennakkomaksua tai jonka osalta komissiolle ei ole esitetty 32 artiklan 3 kohdassa määriteltäviä hyväksyttävää maksupyyntöä tai, tarvittaessa ja kyseeseen tulevien määrien osalta, komission myöhemmän, toimenpiteen tai toimen hyväksymistä koskevan päätöksen päivämäärää seuraavan toisen vuoden loppuun mennessä tai 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun loppukertomuksen toimittamista koskevan määräajan päättymiseen mennessä; rahastojen rahoitustukea kyseiselle tukitoimelle pienennetään vastaavalla määrällä.

2.2.1.2. Uudet jäsenvaltiot

Ohjelmien toteuttaminen käynnistyi EU-10:ssä toukokuussa. Saatujen kokemusten mukaan hankkeiden valinta edistyy hyvin useimmissa tapauksissa. Erityisen kannustavaa oli, että joitakin toimenpiteitä koskevien hankehakemusten määrä ylitti ohjelmissa käytettävissä olevat rahoitusvarat. Haasteena ovat edelleen hankkeiden laadun parantaminen, tasapainoisen maantieteellisen kattavuuden varmistaminen ja hallinnointia koskevien puutteiden korjaaminen.

2.2.2. *Tavoite 3*

Väliarviointikertomuksista käy ennen kaikkea ilmi, että ESR:n tukitoimia varten alun perin sovittu strategia on edelleen pätevä useimmissa tapauksissa, ja se edistää edelleen eurooppalaisen työllisyysstrategian toteutumista. Suosituksia esitettiin pääasiassa ohjelmien hienosäädöstä. Monien muutosten tavoitteena oli yksinkertaistaa ohjelmia, lisätä joustavuutta sosioekonomisten haasteiden huomioon ottamiseksi tai vähentää niille toimenpiteille kohdennettuja rahoitusosuuksia, joiden osalta alikäyttö osoittaa, että tarpeet olivat arvioitua pienemmät.

2.2.3. *Kalatalous tavoitteen 1 ulkopuolella*

Välitarkistus tarjosi mahdollisuuden mukauttaa ohjelmia yhteisen kalastuspolitiikan uudistukseen. Tärkeimmistä muutoksista voidaan mainita pyyntialusten uudistamistuen lakkauttaminen, yhteisön kalastusalusten siirtäminen pysyvästi tiettyihin kolmansiin maihin (mikä ei ole enää sallittua vuodesta 2005), kalastajille ja aluksenomistajille kalastustoiminnan tilapäisestä keskeyttämisestä myönnettävää tukea koskevien ehtojen uudistus sekä muutokset kalastajien uudelleenkoulutukseen myönnettävässä tuessa, joka laajennettiin toiminnan monipuolistamiseen kalastuksen ulkopuolelle niin, että kalastajille annetaan mahdollisuus jatkaa pyyntiä osaaikaisesti.

2.2.4. *Yhteisöaloitteet*

2.2.4.1. Interreg

Kymmenen uuden jäsenvaltion liittymisen myötä käynnistettiin 11 uutta rajaseutuohjelmaa ja 17:ää ohjelmaa muutettiin uusien jäsenvaltioiden lisäämiseksi osallistujien joukkoon. EAKR:sta myönnettiin uusien jäsenvaltioiden Interreg-ohjelmille lisärahoitusta yhteensä 479 miljoonaa euroa vuosiksi 2004–2006. Kun tähän lisätään vuosien 2004–2006 indeksointivarat, EAKR:n Interreg III -rahoitus nousee noin 5,8 miljardiin euroon. Monia ohjelmia muutettiin vuonna 2004 välitarkistuksen perusteella.

2.2.4.2. Leader+

Vuonna 2004 EMOTR:n ohjausosastosta maksettiin 73 Leader+-ohjelmalle 238 miljoonaa euroa. Paikalliset toimintaryhmät ovat hyväksyneet ohjelmakauden alkamisen jälkeen yli 20 000 hanketta pääasiassa matkailun, pk-yritysten tukemisen, kaupunkien saneerauksen ja kehittämisen, maaseutuperinnön, maaseudun asukkaiden peruspalvelujen ja maaseututalouden aloilla. Uusilla jäsenvaltioilla on mahdollisuus toteuttaa Leader+-tyyppisiä toimia omissa maaseudun kehittämisohjelmissaan.

2.2.4.3. URBAN

Vuonna 2004 keskityttiin pääasiassa temaattisten verkkojen (Urbact-ohjelma) käynnistämiseen. Tähän mennessä on hyväksytty 15 temaattista verkkoa, joista kussakin käsitellään eri aihepiiriä. Osallistujia on paljon, ja kumppaneina olevien 150 kaupungin joukossa on 36 kaupunkia uusista jäsenvaltioista. Urban Audit -kaupunkitutkimuksen uudet tulokset julkaistiin³.

2.2.4.4. EQUAL

Vuonna 2004 kehittämiskumppanuuksien ensimmäinen kierros päättyi ja toinen vaihe käynnistettiin. Equalin kansallisten hallintoryhmien institutionaalisten valmiuksien ja tehokkuuden lujittamiseksi käyttöön otettiin uusia tukitoimia. Useita sähköisessä muodossa⁴ olevia Equal-julkaisuja tuotettiin.

Vuonna 2004 tehtiin 27 uutta päätöstä välitarkistuksen ja indeksoinnin edellyttämien muutosten tekemiseksi ja uusien jäsenvaltioiden uusien yhteisöaloiteohjelmien hyväksymiseksi.

2.2.5. *Innovatiiviset toimet*

2.2.5.1. EAKR

Ohjelmia hyväksyttiin 139, ja niiden kokonaisrahoitus on 660 miljoonaa euroa, josta EAKR:n osuus on 344 miljoonaa euroa. Merkittävä tapahtuma vuonna 2004 oli Euroopan alueellisen innovaatiokilpailun palkintojen jakaminen⁵. Vuoden 2004 aikana valmisteltiin kattavat tarkistuslistat samoin kuin mallit ohjelmien muuttamista ja päättämistä varten moitteettoman varainhoidon varmistamiseksi ja parhaiden toimintatapojen tunnistamisen helpottamiseksi.

2.2.5.2. ESR

Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun alalla saatiin päätökseen noin 35 hanketta. ”*Innovatiiviset lähestymistavat muutoksenhallintaan*” -ehdotuspyynnön ensimmäisellä kierroksella valittiin 33 hanketta. Tulosten valtavirtaistamisen tukemiseksi komissio käynnisti ehdotuspyynnön ”*ESR:n 6 artiklan hankkeisiin liittyvien innovaatioiden siirtämisestä ja levittämisestä*”.

2.2.5.3. KOR

Vuonna 2004 keskityttiin pääasiassa edellisinä vuosina valittujen hankkeiden toteuttamiseen. Kolme hanketta saatiin päätökseen. ”Innovatiivisten toimien” osana valituista hankkeista saatujen tulosten jälkiarviointi aloitettiin.

³ (<http://www.urbanaudit.org>)

⁴ www.europa.eu.int/equal

⁵ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/innovation/concours_en.htm

3. JOHDONMUKAISUUS JA KOORDINOINTI

3.1. Johdonmukaisuus yhteisön muiden politiikkojen kanssa

3.1.1. Kilpailu

Asetuksessa (EY) N:o 1260/1999 säädetään, että komission hyväksymistä tukitoimista on ilmoitettava tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan tehdä ennakoarvio valtiontuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tämän vuoksi komissio kiinnitti vuonna 2004 erityistä huomiota siihen, että uusien jäsenvaltioiden vuosien 2004–2006 ohjelmat ja EU-15:n ohjelmat olivat valtiontukisääntöjen mukaisia sekä arvioi asetuksen (EY) N:o 1260/1999 25 ja 26 artiklassa määriteltyihin tiettyihin suurhankkeisiin liittyviä kilpailupoliittisia näkökohtia.

3.1.2. Ympäristö

Kymmenen uuden jäsenvaltion ympäristöön liittyviin toimintalinjoihin arvioidaan vuosina 2004–2006 käytettävän noin 720 miljoonaa euroa eli 4,8 prosenttia uusille jäsenvaltioille rakennerahastoja varten myönnetystä 15 miljardista eurosta verrattuna 13 prosenttiin 196 miljardista eurosta, jotka on kohdennettu EU-15:lle kaudella 2000–2006. Vesi- ja jätehuoltohankkeille on annettu tärkeä sija kaikkien uusien jäsenvaltioiden toimintalinjoissa.

Uusien jäsenvaltioiden erityisenä haasteena on ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin sekä lintu- ja luontotyyppidirektiivien (Natura 2000 -verkko) soveltaminen.

3.1.3. Sisämarkkinat

Rakennerahastojen hallinnointia on hajautettu edelleen, ja jäsenvaltioiden vastuu yhteisön rahastoista rahoitetuista hankintamenettelyistä on kasvanut. Varmistaakseen, että menettelyt ovat yhteisön sääntöjen mukaisia komissio on rohkaissut kansallisia viranomaisia toteuttamaan monenlaisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kuten tarjoamaan hankintamenettelyissä mukana olevalle henkilökunnalle asianmukaista koulutusta. Komissio antoi niin ikään menettelyjä koskevat suuntaviivat.

3.1.4. Liikenne

Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämistä koskevat tarkistetut yhteisön suuntaviivat vahvistettiin 29. huhtikuuta 2004⁶. Suuntaviivoissa mainitaan 30 EU-25:ssä toteutettavaa Euroopan edun mukaista ensisijaista hanketta, joiden kustannukset ovat noin 225 miljardia euroa. Euroopan edun mukaisilla hankkeilla pyritään edistämään tämän alan rakennerahastorahoituksen kohdentamista varsinkin tavoite 1 -alueilla.

⁶ Päätös N:o 884/2004/EY päätöksen N:o 1692/96/EY muuttamisesta.

3.2. Välineiden koordinointi

3.2.1. Rakennerahastot ja koheesiorahasto

Koheesiorahastosta saa tällä hetkellä tukea 13 jäsenvaltiota (10 uutta jäsenvaltiota, Portugali, Espanja ja Kreikka). Irlanti menetti tukikelpoisuutensa vuoden 2003 tarkistuksessa, jossa todettiin, että BKT henkeä kohti oli noussut kynnystason yläpuolelle.

Koheesiorahaston ja rakennerahastojen tukitoimien tärkein koordinoitinväline on strateginen viitekehys. Kymmenen uutta jäsenvaltiota esitti strategiset viitekehyksensä vuoden 2004 ensimmäisen puoliskon aikana.

3.2.2. Rakennerahastot ja EIP/EIR

Vuonna 2004 komission ja EIP:n välistä yhteistyötä tehostettiin entisestään seuraavan ohjelmakauden 2007–2013 lujitettua yhteistyötä koskevaa vuoropuhelua ja valmisteluja silmällä pitäen. Pankki avusti komissiota 15 EAKR-suurhankkeen ja 25 koheesiorahastohankkeen arvioinnissa. Vuoden 2004 lopussa aloitettiin komission ja EIP:n väliset tekniset neuvottelut yhteistyön lujittamistavoista, jotta jäsenvaltioita voitaisiin tukea paremmin hanketoteutusta vauhdittavien laadukkaiden hankkeiden valmistelussa. Neuvottelut päättyivät vuonna 2005.

Vuonna 2004 Euroopan investointipankki lainasi Euroopan unionin poliittisia tavoitteita edistäville hankkeille yhteensä 43,2 miljardia euroa (42,3 miljardia euroa vuonna 2003). EU-25:n jäsenvaltioille myönnetty rahoitus oli yhteensä 39,7 miljardia euroa.

Vuonna 2004 Euroopan investointirahasto (EIR) hankki omistusosuuksia pääomasijoituksina 358 miljoonan euron arvosta, minkä ansiosta sen sijoitussalkun arvoksi tulee yhteensä 2,8 miljardia euroa, ja myönsi takauksina 1,4 miljardia euroa rahoitusvälittäjien sijoituskohteisiin kuuluville pk-yrityksille.

Aluekehitystä varten myönnettiin lainoja yhteensä 28,5 miljardia euroa, mikä on noin 72 prosenttia EIP:n kaikista EU-25:n jäsenvaltioille myöntämistä lainoista.

4. ARVIOINTI

4.1. Väliarviointi

Väliarviointien perustana oli eri menetelmätapojen yhdistelmä, johon sisältyi aineistopohjainen tutkimus, perustutkimus ja suurempien ohjelmien osalta jonkin verran makrotaloudellista mallintamista. Laadun ja arviointien tarkkuuden todettiin parantuneen merkittävästi. Tuloksia käytettiin rakennerahastojen täytäntöönpanon parantamiseen erityisesti täydentävien indikaattorien kehittämiseksi, horisontaalisten toimintalinjojen toteutuksen tukemiseksi ja hankkeiden valintaperusteiden parantamiseksi.

4.2. Suoritusvaraus

Suoritusvaraus on ohjelmakauden 2000–2006 uutuus. Rakennerahasto-ohjelmiin (yhteisöaloitteet pois luettuina) kohdennettiin yhteensä yli 8 miljardia euroa⁷. Kunkin ohjelman, toimintalinjan tai toimenpidekokonaisuuden edistymistä arvioitiin rahoitukseen, tehokkuuteen ja hallinnointiin liittyvien indikaattorien perusteella. Yleisesti ottaen suurin osa ohjelmista ja toimintalinjoista edistyi riittävän hyvin ja suoritusvaraus voitiin jakaa, vaikka summat vaihtelivat huomattavasti tarkistustulokset huomioon ottaen.

Menettelyn tärkeimpänä etuna oli tällä tavoin luotu kannustin hyvien hallintokäytäntövalmiuksien kehittämiseen. Edistymisen arvioinnissa ja suoritusvarauksen jakamisessa eri olosuhteita vastaavalla tavalla käytetyissä menetelmissä oli jonkin verran eroavuutta eri jäsenvaltioiden välillä.

4.3. Muut arvioinnit

Vuoden 2004 aikana komissio teki tai sai päätökseen monia jälkiarviointeja samoin kuin rakennerahastojen osuutta Lissabonin strategian toteutumisessa koskevan strategisen arvioinnin.

5. VALVONTA

5.1. EAKR

Kauden 1994–1999 lopputarkastukset on saatu päätökseen 56 ohjelman osalta kaikissa jäsenvaltioissa. Joissakin tapauksissa päättämismenettely oli keskeytettävä tarkastustulosten perusteella.

Kautta 2000–2006 koskeva uusi tarkastus käynnistettiin järjestelmien tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Vuonna 2004 eri jäsenvaltioissa tehtiin kahdeksan tilintarkastusta.

Vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla järjestettiin koordinoitkokouksia EU-15:n jäsenvaltioiden kanssa, jotta kansallisten valvontaviranomaisten kanssa voitiin keskustella kaikkia rahastoja koskevista valvontakysymyksistä.

Uusien jäsenvaltioiden tarkastuksissa keskityttiin arvioimaan asetuksen (EY) N:o 438/2001 5 artiklan mukaisesti toimitettuja järjestelmäkuvauksia.

5.2. ESR

Vuoden 2004 riskiarvioinnissa keskityttiin erityisesti niihin ohjelmiin, joiden rahoitusvaikutukset olivat suurimmat. EU-15:n jäsenvaltioissa tehtiin 42 järjestelmätarkastusta. Asetuksen 10 ja 15 artiklassa tarkoitettujen nimettyjen kansallisten valvontaviranomaisten kanssa pidettiin 17 koordinoitkokousta.

⁷

Ks. liitteessä oleva 5 osa: Suoritusvaraus: prosenttiosuudet, tavoite 1 ja tavoite 2.

Järjestelmäkuvauksia tarkistettiin 5 artiklan mukaisten kertomusten perusteella. Kuvauksia koskevia lisätietoja saatiin uusiin jäsenvaltioiden tehtyjen viiden selvitysmatkan ansiosta. Vuoden aikana tehtiin kolme kauden 1994–1999 ohjelmien lopputarkastusta.

5.3. EMOTR

Vuonna 2004 jäsenvaltioihin tehtyjen viiden tarkastuskäynnin tavoitteena oli saattaa päätökseen kauden 1994–1999 ohjelmien lopputarkastukset. Tarkastuskäynnit kattoivat tavoitteen 5a suurimmat kansalliset ohjelmat.

Jäsenvaltioihin tehtiin 17 tarkastuskäyntiä tiettyjen puutteiden (noin 2–3 prosenttia EMOTR:n maksuista vuonna 2004) tunnistamiseksi ja asianmukaisten oikaisujen tekemiseksi.

5.4. KOR

Vuonna 2004 tehtiin yhteensä kahdeksan tarkastusta paikalla. Näistä tarkastuksista viisi koski kauden 2000–2006 ohjelmien (407 miljoonaa euroa) hallinto- ja valvontajärjestelmiä neljässä jäsenvaltiossa. Yksi KOR:n tarkastuksista koski vuoden 1994–1999 ohjelmien (1,1 miljoonaa euroa) päättämistä. Innovatiivisia toimia koskevia hankkeita tarkastettiin kaksi (KOR:n tuki 236 000 euroa). Rakennepoliittisia hankkeita (5,35 miljoonaa euroa) tarkastettiin yhteensä 19 (KOR:n tuki 1,8 miljoonaa euroa).

5.5. OLAF

OLAF suoritti vuoden 2004 aikana 29 operatiivista tarkastuskäyntiä jäsenvaltioissa. Näistä tarkastuskäynneistä 22:een sisältyi komission paikalla suorittamia tarkastuksia ja todentamisia EY:n taloudellisten etujen suojelemiseksi petoksia ja muita väärinkäytöksiä vastaan. Seitsemän muuta tarkastuskäyntiä tehtiin kansallisten hallinto- tai oikeusviranomaisten avustamiseksi.

Tarkastuskäynneistä 16 koski ESR:oa, kolme EAKR:oa, kaksi KOR:a ja yksi EMOTR:n ohjausosastoa.

Jäsenvaltiot ilmoittivat vuonna 2004 komissiolle asetuksen (EY) N:o 1681/94 mukaisesti 3 037 väärinkäyttötapausta⁸, joihin liittyvien maksujen määrä oli 431 miljoonaa euroa kausina 1994–1999 ja 2000–2006. Vuoteen 2003 verrattuna väärinkäytösten lukumäärä ja niihin liittyvät rahamäärät ovat nousseet. Tämä vaikuttaa todennäköisesti kauden 1994–1999 ohjelmien päättämismenettelyyn. Samaan aikaan jäsenvaltioiden tietoisuus niiden velvoitteista tällä alalla on parantunut rohkaisevasti, ja väärinkäytöstapausten lukumäärän noususta huolimatta tapausten toteamisessa ja niistä raportoinnissa on nähtävissä parannusta.

⁸ Ks. myös yhteisön taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta annettu vuosikertomus 2004, http://europa.eu.int/comm/anti_fraud/reports/index_en.html.

6. KOMISSIOTA AVUSTAVAT KOMITEAT

6.1. Aluekehityksen ja alueellisen uudelleenjärjestelyn komitea

Aluekehityksen ja alueellisen uudelleenjärjestelyn komitea antoi hallintokomitean ominaisuudessa puoltavat lausunnot Interreg III- ja Interreg III C -suuntaviivojen muuttamisesta ja rakennerahastoista yhteisrahoitettujen toimien tukikelpoisuudesta annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 448/2004. Neuvoa-antavan komitean ominaisuudessa aluekehityksen ja alueellisen uudelleenjärjestelyn komitea tarkasteli vuodeksi 2005 suunniteltuja teknisen avun toimenpiteitä, kymmenen uuden jäsenvaltioiden tavoite 2 -tukeen oikeutettujen alueiden luetteloja ja uusien jäsenvaltioiden ohjelma-asiakirjoja.

6.2. ESR-komitea

Komitea antoi kolme lausuntoa, jotka koskivat komission asetuksen (EY) N:o 448/2004 antamista, uusien jäsenvaltioiden ohjelma-asiakirjoja ja rakennerahastojen tulevaa sääntelykehystä.

6.3. Maatalouden rakenteiden ja maaseudun kehittämisen komitea (STAR)

STAR-komitea kokoontui 11 kertaa vuoden 2004 aikana. Se antoi myönteisen lausunnon 52:sta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 44 artiklan 2 kohdan mukaisesta maaseudun kehittämisohjelmien muutoksesta ja viidestä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1268/1999 4 artiklan mukaisesta maaseudun kehittämisohjelmasta.

6.4. Kalatalous- ja vesiviljelyalan rakenteiden komitea (CSFA)

Komitealta pyydettiin lausuntoa seuraavista aiheista: ehdotus asetukseksi (EY) N:o 448/2004, KOR:n ohjelma-asiakirjat kymmenessä uudessa jäsenvaltiossa, innovatiivisia toimia koskevat hankkeet, konferenssi KOR:n tulevaisuudesta, asetuksen (EY) N:o 2797/99 16 artiklan tulkinta ja ehdotus komiteamenettelyä koskeviksi säännöiksi.